

Malmö stad

Uppföljning av internkontrollplan 2019

Grundskolenämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Granskningar och åtgärder	4
2.1 Brister i uppfyllnad av grundsärskoleelevers garanterade undervisningstid	4

1 Inledning

Den interna kontrollen ingår i grundskolenämndens samlade styr- och ledningssystem. Grundskolenämnden har det yttersta ansvaret för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen ska vara praktiskt och ändamålsenligt uppbyggd utifrån verksamhetens behov och förutsättningar samt hantera risker och förebygga att fel uppstår genom att vara ett verktyg för att se till att:

- verksamheten är ändamålsenlig och effektiv
- information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig
- lagar, förordningar och styrdokument efterlevs
- säkra tillgångar och förhindra förluster samt upptäcka och eliminera eller förebygga allvarliga fel.

I grundskolenämndens interna kontrollplan för 2019 anges vilka olika granskningsområden som ska följas upp under året.

2 Granskningar och åtgärder

2.1 Brister i uppfyllnad av grundsärskoleelevers garanterade undervisningstid

Beskrivning av risk

Inom ramen för grundskoleförvaltningens kvalitetsarbete under 2018 har framkommit att det finns risk för att skolorna inte fullt ut uppfyller kraven på att ge grundsärskoleeleverna den garanterade undervisningstid de är berättigade till på grund av det uppges vara svårt att hitta lediga tider i specialsalar, t.ex. lokaler för slöjd och idrott, på grund av bristande tillgång till personal eller av andra orsaker. Det kan leda till att grundsärskoleeleverna inte får tillräckliga kunskaper och når utbildningens mål inom vissa ämnen/ämnesområden.

2.1.1 Uppfyllnad av grundssärskoleelevers garanterade undervisningstid

Områden och tillhörande rutiner som ska granskas:

Grundsärskoleelevers undervisningstid i Malmö stads grundsärskolor i förhållande till den garanterade undervisningstiden som fastställts i den nationella timplanen för grundsärskolan.

Syfte med granskningen:

Följa upp hur skolorna arbetar för att säkerställa att grundsärskoleeleverna får sin garanterade undervisningstid i olika ämnen och synliggöra orsaker bakom eventuella avvikelser för att vid behov kunna vidta åtgärder utifrån granskningens resultat.

Omfattning/avgränsning:

Granskning görs för urval av elever inskrivna i grundsärskolan som genomförs in utbildning integrerad i grundskolan samt för elever inom förvaltningens grundsärskolor.

Granskningsmetod:

Slumpmässigt stickprov som omfattar cirka 50 sarskoleelever på fyra grundsärskolor och en grundskola och 8 ämnen/ämnesområden. Kontroll har gjorts av timplan och scheman för grupper av elever eller hela klasser för läsåret 2019/20 i förhållande till den nationella timplanen. För elever i åk 8 och 9 har kontroll enbart gjorts av schema i förhållande till skolans timplan. Kompletterande intervjuer har gjorts med skolledare och lärare på tre grundsärskolor och en grundskola om hur skolorna arbetar med att säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid, framgångsfaktorer och eventuella utvecklingsområden. Granskningen genomfördes i oktober-november 2019.

Resultat

Granskningsresultat

Granskningen av grundsärskolornas timplaner och scheman visar att den stadiindelade nationella timplanen generellt följs när undervisningstiden fördelas per årskurs och scheman läggs. Den möjlighet som sarskolorna har till en flexibel och ämnesövergripande undervisning ger därutöver förutsättningar för att garantera den undervisningstid som eleverna är berättigade till.

Avvikelser mellan sarskolornas timplan och nationell timplan, eller mellan scheman och skolans timplan, har i granskningen identifierats med stickprov som består av 34 jämförelser mellan

nationell timplan och särskolornas timplaner och 29 jämförelser mellan särskolornas timplan och scheman (totalt 63 stickprov eller jämförelser). Varje jämförelse kombinerar ett ämne/ämneselement, en elevgrupp/klass samt en särskoleenhet. Avvikelse förekommer men den stora majoriteten är sådana som gör att eleverna snarare får lika mycket eller mer tid än mindre tid utlagd på sina scheman. I 8 stickprov har eleverna fått mindre undervisningstid än den garanterade undervisningstiden (till exempel fyra timmar mindre i bild sett över tre läsår jämfört med nationell timplan, eller 20 minuter mindre i matematik per vecka på schemat jämfört med skolans timplan). I övriga 55 stickprov har eleverna fått lika mycket eller mer tid jämfört med den nationella timplanen, eller när schema har jämförts med särskolans timplan.

Analys

När en elev får mer tid kan det bero på att en elev i till exempel årskurs 3 går i en klass med både låg- och mellanstadieelever, och därmed får samma undervisningstid som de elever i årskurs 4-6 som är berättigade till mer tid enligt den nationella timplanen. När en elev får mindre tid handlar det om faktorer som lokalbrist, miss i schemalaggnings, eller att uträkning av minuter per vecka utifrån nationell timplan per stadiet sker utifrån framtagna schabloner som i vissa fall kan ge (mindre) avvikelser. I några fall har de granskade särskolorna inte kunnat redogöra för avvikelser gentemot timplanen.

De granskade särskolorna menar att det egentligen inte förekommer några schemabrytande aktiviteter som inte kan kopplas till ämnen, inga lektioner ställs in, och vikarier är sällsynta utan istället roterar man undervisningen mellan befintlig personal. Särskolorna anser att eleverna inte förlorar tid på samma sätt som elever i grundskolan vid förändringar av schemat, då undervisningens innehåll och den höga personaltätheten möjliggör ett flexibelt, anpassat och tematiskt arbetssätt, samt att undervisningen innehåller många repetitiva inslag.

Schemalaggningsen är en stor utmaning för de granskade särskolorna, till exempel i idrott där undervisningstimmarna är många både för grundskolan och grundsärskolan. Den begränsade tillgången på specialsalar löser särskolorna genom att ha delar av undervisningen i praktisk-estetiska ämnen i vanliga klassrum, att jobba tematiskt, och arbeta med grupper inom klassen. En av särskolorna ifrågasätter dock den ordning som i praktiken betyder att grundsärskoleeleverna, på grund av lokalbristen, behöver ha delar av sin undervisning i lokaler som inte är anpassade för praktisk-estetiska ämnen, när samma ordning inte verkar gälla för grundskoleeleverna. På en av de granskade särskolorna läggs därför särskolans schema först, därefter grundskolans. Några av de granskade särskolorna befarar att det blir svårt att erbjuda den garanterade undervisningstiden i takt med att den grundskola de delar lokaler med ska byggas på med ytterligare klasser och stadier. I granskningen framgår det att lokalerna ofta inte är anpassade till särskolans behov och att det riskerar att leda till sämre kvalitet i undervisningen. Granskningen visar också att särskolorna upplever att de ofta kommer i andra hand efter den grundskola som den är placerad på, till exempel när scheman ska läggas.

Slutsats

Granskningen visar att särskolorna generellt följer den nationella timplanen när de beslutar om hur undervisningstiden ska fördelas per årskurs och när schemalaggningsen görs, men att avvikelser också förekommer. Granskningen bekräftar de resultat som kom fram i de tematiska besök som genomfördes på samtliga grundsärskolor 2018. Vid besöken efterfrågades särskolorna en samlad och långsiktig planering av ändamålsenliga lokaler, till exempel tillgången till salar i slöjd, hem- och konsumentkunskap och idrott och hälsa. Då undervisningstiden i dessa ämnen är omfattande jämfört med motsvarande ämnen i grundskolan ställer det också krav på tillgång på

pedagoger. Granskningen visar också, liksom de tidigare tematiska besöken, att grundsärskolan upplever att de ofta kommer i andra hand efter den grundskola som den är placerad på, till exempel när scheman ska läggas.

Åtgärd:

2.1.1.1 Schemaläggning

Schemaläggning

Vad ska göras:

Utbildningschefer diskuterar med berörda rektorer om det finns ett behov av ökad schemaläggningkunskap och i så fall hur ett sådant stöd i schemaläggningen skulle kunna se ut samt om grundsärskolans scheman kan läggas innan grundskolans schema läggs

Rapportering av resultat till:

Grundskoledirektör, samordnande utbildningschef och ansvarig för funktionsuppdrag
grundsärskola

Åtgärd:

2.1.1.2 Undervisning i praktisk-estetiska ämnen

Undervisning i praktisk-estetiska ämnen

Vad ska göras:

Utbildningschefer diskuterar med berörda rektorer om hur delar av undervisningen i specialsalar kan genomföras i andra salar eller utomhus för både grundskoleelever och grundsärskoleelever

Rapportering av resultat till:

Grundskoledirektör, samordnande utbildningschef och ansvarig för funktionsuppdrag
grundsärskola

Åtgärd:

2.1.1.3 Anpassning av lokaler

Anpassning av lokaler

Vad ska göras:

Utbildningschefer diskuterar med berörda rektorer om vilka anpassningar av lokaler som kan göras på skolnivå samt vid behov lyfter frågor av strategisk karaktär med enheten för lokalplanering.

Rapportering av resultat till:

Grundskoledirektör, samordnande utbildningschef och ansvarig för funktionsuppdrag
grundsärskola